

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/178/2015
Identifikačné číslo spisu: 5013200112
Dátum vydania rozhodnutia: 31.05.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5013200112.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančeniča v právnej veci navrhovateľa: T. J., nar. XX. I. XXXX, bytom U. XXXX/X, N. Q., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul.29.augusta č.8, Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline č.k. 25Sd/40/2013-69 zo 14. mája 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 25Sd/40/2013-69 zo 14. mája 2015 p o t v r d z u j e.

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom č. k. 25Sd/40/2013-69 zo 14. mája 2015 potvrdil rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X z 24. októbra 2012, ktorým odporkyňa podľa § 65 ods. 1 a § 82 a § 274 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a podľa čl. 52 ods. 1 písm. b) nariadenia ES Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia priznala navrhovateľovi starobný dôchodok od 04. októbra 2012 v sume 77,50 eur mesačne a rozhodnutie č. XXX XXX XXXX zo 06.decembra 2012, ktorým bol podľa § 82 a §293ce zákona o sociálnom poistení zvýšený starobný dôchodok navrhovateľa od 01. januára 2013 na sumu 81,- eur.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej federatívnej republiky bol navrhovateľ zamestnaný v Diamo, n.p., Stráž pod Ralskem. Nakoľko zamestnávateľ navrhovateľa mal ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej federatívnej republiky, t.j. k 31. decembru 1992 sídlo na území Českej republiky, všetky doby zabezpečenia, ktoré získal pred 01. januárom 1993 sa považujú za doby zabezpečenia Českej republiky a dôchodok je za ne príslušná poskytnúť Česká správa sociálneho zabezpečenia. Navrhovateľovi vznikol nárok na starobný dôchodok len s prihliadnutím na doby poistenia získané podľa právnych predpisov Českej republiky, preto bola suma starobného dôchodku určená podľa čl. 52 ods. 1 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 ako časť teoretickej

sumy dôchodku, ktorá zodpovedá pomeru medzi dĺžkou obdobia dôchodkového poistenia získaného podľa právnych predpisov Slovenskej republiky a celkovou dobou poistenia získanou aj podľa právnych predpisov Českej republiky. K námietke o zvýšení starobného dôchodku o 3,50 eur mesačne súd poukázal na ustanovenie § 82 ods. 13 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, podľa ktorého sa dôchodková dávka, ktorej suma bola určená s prihliadnutím na obdobie dôchodkového poistenia získaného v cudzine zvýši o pomernú časť pevnej sumy zvýšenia, ktorá zodpovedá pomernej časti v akej sa priznal čiastkový dôchodok podľa predpisov Slovenskej republiky. Hodnota pomernej časti, z ktorej bol priznaný starobný dôchodok podľa predpisov Slovenskej republiky bola uvedená v rozhodnutí odporkyne o priznaní tohto dôchodku z 24. októbra 2012. Suma zvýšenia o 3,50 eur mesačne sa určila tak, že pevná suma zvýšenia 11,20 eur sa vynásobila číslom 0,30690912, ktoré predstavuje pomernú časť dôchodku patriacu za obdobie dôchodkového poistenia získaného podľa právnych predpisov Slovenskej republiky. Nakoľko nárok na starobný dôchodok navrhovateľovi vznikol len s prihliadnutím na doby poistenia získané podľa právnych predpisov Českej republiky, bolo potrebné sumu starobného dôchodku určiť ako časť teoretickej sumy dôchodku, ktorá zodpovedá pomeru medzi dĺžkou obdobia dôchodkového poistenia získanou aj podľa právnych predpisov Slovenskej republiky a celkovou dobou poistenia získanou podľa právnych predpisov Českej republiky podľa čl. 52 ods. 1 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004. Na základe uvedených argumentov dospel krajský súd k záveru, že napadnuté rozhodnutie odporkyne z 24. októbra 2012 ako aj valorizačné rozhodnutie odporkyne zo 06. decembra 2012 sú vecne správne a preto ich podľa § 250q ods. 2 O.s.p. potvrdil. Proti prvostupňovému rozsudku sa v zákonnej lehote odvolal navrhovateľ, ktorý uviedol, že pracoval v Československu a po roku 1993 v Slovenskej republike. V Česku pracoval od roku 1981 do roku 1992, z toho 10 rokov v uránových baniach, čo sa podľa neho započítava akoby robil 20 rokov na povrchu. Keďže tam robil 12 rokov, podľa jeho názoru sa to má započítavať akoby robil 22 rokov. Tvrdí, že vzhľadom na to, že má na Slovensku odrobených 22 rokov a spolu 44 rokov, mal by mať dôchodok aspoň 600-700 eur.

K odvolaniu navrhovateľa sa vyjadrila odporkyňa, pridržiavajúc sa svojho písomného vyjadrenia v prvostupňovom konaní. Má za to, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého vec správne právne posúdil. Odporkyňa trvá na vecnej správnosti napadnutých rozhodnutí a preto navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok Krajského súdu v Žiline č.k. 25Sd/40/2013-69 zo 14. mája 2015 potvrdil.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č.162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok.

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením sa odvolacie konanie riadi ustanoveniami zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (O.s.p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu navrhovateľa nie je možné vyhovieť.

Z dávkového spisu odporkyne mal odvolací súd preukázané, že navrhovateľ ku dňu vzniku nároku na starobný dôchodok spolu s dobou poistenia získanou podľa právnych predpisov Českej republiky získal 12551 dní obdobia dôchodkového poistenia, čo na účely výpočtu starobného dôchodku je 34,3864 rokov obdobia dôchodkového poistenia. Z uvedeného obdobia 3 633 dní, teda 9,95342 roku bol navrhovateľ zamestnaný v I. pracovnej kategórii v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach podľa § 14 ods. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. v uránových baniach. V tejto pracovnej kategórii odpracoval navrhovateľ v roku 1981 214 dní, v roku 1982 365 dní, roku 1983 365 dní, v roku 1984 366 dní, v roku 1985 340 dní, roku 1986 362 dní, roku 1987 31 dní, roku 1988 130 dní, roku 1989 365 dní, roku 1990 364 dní, roku 1991 365 dní, roku 1992 366 dní. V období od 01. februára 1987 do 16. augusta 1988 bol navrhovateľ vo výkone trestu, pričom pracoval od 09. februára

1987 do 09. augusta 1988 v Nápravno- výchovnom ústave Mladá Boleslav ako pracujúci odsúdený v III. pracovnej kategórii.

Ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej republiky, 31. decembra 1992 bol navrhovateľ zamestnaný v Diamo s.p. - Ťežba a úprava uranu, so sídlom 471 27 Stráž pod Ralskem, Česká republika.

Rozhodujúce obdobie sú roky 1984 až 2011.

Dôchodkový vek navrhovateľ dosiahol 04. októbra 2012.

Rozhodnutím odporkyne z 24. októbra 2012 bol navrhovateľovi od 04. októbra 2012 priznaný starobný dôchodok v sume 77,50 eur mesačne. Z tohto rozhodnutia vyplýva, že odporkyňa mala za to, že navrhovateľ úhrnom získal 3575 dní dôchodkového poistenia a úhrn osobných mzdových bodov za jednotlivé kalendárne roky rozhodujúceho obdobia je 6,5021. Z osobného listu dôchodkového poistenia, ktorý je prílohou k rozhodnutiu z 24. októbra 2012 vyplynulo, že odporkyňa počítala rozhodujúce obdobie ako aj osobný mzdový bod v období roku 1993 a nasledujúcich. Z uvedených údajov odporkyňa vypočítala navrhovateľovi teoretickú sumu starobného dôchodku.

Rozhodnutím zo 06. decembra 2012 odporkyňa zvýšila starobný dôchodok navrhovateľa od 01. januára 2013 na 81,- eur mesačne. Starobný dôchodok zvýšila o 3,50 eur mesačne s poukazom na § 1 písm. a) opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 329/2012 Z.z. v spojení s § 82 ods. 13 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 252/2012 Z.z.

Zo súdneho spisu vyplynulo, že krajský súd rozsudkom č.k. 25Sd/40/2013-26 z 28. marca 2013 potvrdil obe napadnuté rozhodnutia, pričom tento prvostupňový rozsudok bol zrušený uznesením Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9So/68/2013 z 24. septembra 2014, v ktorom odvolací súd uložil prvostupňovému súdu povinnosť poučiť navrhovateľa o možnosti jeho zastúpenia Centrom právnej pomoci, opätovne rozhodnúť a svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. O možnosti právneho zastúpenia Centrom právnej pomoci bol navrhovateľ poučený oznámením z 27. januára 2015, pričom na pojednávaní pred krajským súdom navrhovateľ vyjadril nedôveru Centru právnej pomoci kancelária v Liptovskom Mikuláši a uviedol, že pred súdom bude konať sám. Rozsudkom č.k. 25Sd/40/2013-69 zo 14. mája 2015 Krajský súd v Žiline potvrdil obe napadnuté rozhodnutia odporkyne.

Podľa čl. 8 ods. 1 nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia toto nariadenie nahrádza všetky dohovory o sociálnom zabezpečení uplatniteľné medzi členskými štátmi, na ktoré sa vzťahuje rozsah pôsobnosti nariadenia. Niektoré ustanovenia dohovorov o sociálnom zabezpečení, ktoré uzavreli členské štáty pred dátumom uplatňovania tohto nariadenia, však naďalej zostávajú v platnosti, za predpokladu, že sú pre príjemcov výhodnejšie, alebo ak vyplývajú z určitých historických okolností a ich účinok je obmedzený časom. Aby tieto ustanovenia zostali v platnosti, zahrnú sa do prílohy II. Ak z objektívnych dôvodov nie je možné rozšíriť niektoré z týchto ustanovení na všetky osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, toto treba určiť.

Podľa Prílohy II nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia zostávajú v platnosti články 12, 20 a 33 zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení z 29. októbra 1992 (v článku 12 sa určujú oprávnenia na poskytovanie pozostalostných dávok; v článku 20 sa určujú oprávnenia na výpočet dôb zabezpečenia dosiahnutých ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej federatívnej republiky; v článku 33 sa určujú oprávnenia na výplatu dôchodkov priznaných pred dátumom rozdelenia Českej a Slovenskej federatívnej republiky).

Podľa čl. 20 ods. 1 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou doby zabezpečenia získané pred dňom rozdelenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa považujú za doby zabezpečenia toho zmluvného štátu, na ktorého území mal zamestnávateľ občana sídlo ku dňu rozdelenia

Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky alebo naposledy pred týmto dňom.

Podľa čl. 15 ods. 1 Správnej dohody o vykonaní zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou o sociálnom zabezpečení sídlom zamestnávateľa sa rozumie adresa, ktorá je ako sídlo zapísaná v obchodnom registri. Ak je zamestnávateľom fyzická osoba, sídlom je adresa, ktorá je v obchodnom registri uvedená ako miesto podnikania; ak je zamestnávateľom odštepny závod alebo iná organizačná zložka zapísaná v obchodnom registri, sídlom zamestnávateľa sa rozumie adresa tohto odštepneho závodu alebo organizačnej zložky.

Podľa § 65 ods. 1 zákona š. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z.z.) poistenc má nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek.

Podľa § 60 ods. 10 zákona č. 461/2003 Z.z. rok dôchodkového poistenia je 365 dní dôchodkového poistenia.

Podľa § 65 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. dôchodkový vek je 62 rokov veku poistenca, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa §21 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. občan má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak bol zamestnaný najmenej 15 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach.

Podľa §14 ods. 2 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. do I. pracovnej kategórie sú zaradené zamestnania, v ktorých sa vykonávajú sústavne a v priebehu kalendárneho mesiaca prevažne rizikové práce, pri ktorých dochádza k častým a trvalým poruchám zdravia pracujúcich pôsobením škodlivých fyzikálnych a chemických vplyvov, a to zamestnania v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach.

Podľa § 83 ods. 12 zákona č. 461/2003 Z.z. dôchodková dávka, ktorej suma bola určená s prihliadnutím na obdobie poistenia získané v cudzine podľa osobitného predpisu⁴⁾ alebo podľa medzinárodnej zmluvy, sa zvýši o pomernú časť pevnej sumy ustanovenej podľa odseku 12 písm. a), ktorá zodpovedá pomernej časti, v akej sa priznal čiastkový dôchodok podľa predpisov Slovenskej republiky.

Podľa § 82 ods. 12 písm. a/ zákona č. 461/2003 Z.z. v znení k 01. januáru 2013 ministerstvo vydá opatrenie a vyhlási jeho úplné znenie uverejnením v Zbierke zákonov najneskôr do 31. októbra kalendárneho roka, ktorý predchádza príslušnému kalendárnemu roku, ktorým ustanoví pevnú sumu zvýšenia dôchodkovej dávky podľa odsekov 2 až 7, 9 a 10.

Podľa § 1 písm. a/ opatrenia Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny č. 329/2012 Z.z. sa starobný dôchodok v roku 2013 zvyšuje o 11,20 eur.

Podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Pri vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu, najvyšší súd konštatuje, že prvostupňový rozsudok krajského súdu je vo výroku správny, preto ho bolo potrebné podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdiť.

Námietku navrhovateľa, týkajúcu sa skoršieho dovŕšenia dôchodkového veku, odvolací súd vyhodnotil

ako nedôvodnú. Podľa § 21 ods. 1 písm. a/ v spojení s § 14 ods. 2 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. občan má nárok na starobný dôchodok, ak dosiahol vek aspoň 55 rokov a zároveň bol zamestnaný najmenej 10 rokov v zamestnaní, v ktorom sa vykonávajú sústavne a v priebehu kalendárneho mesiaca prevažne rizikové práce, pri ktorých dochádza k častým a trvalým poruchám zdravia pracujúcich pôsobením škodlivých fyzikálnych a chemických vplyvov, a to zamestnania v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných uránových baniach. Navrhovateľ dosiahol 3 633 dní, teda 9,9534 roku takéhoto zamestnania, nespĺňa preto zákonnú podmienku pre zníženie dôchodkového veku na 55 rokov a na skorší vznik nároku na dôchodok. Doba zamestnania v uránových baniach sa podľa slovenského právneho poriadku nezapočítava dvojnásobne, ako to tvrdil žalobca.

Rovnako sa odvolací súd stotožňuje s posúdením všetkých dôb sociálneho zabezpečenia navrhovateľa predchádzajúcich deň 01. január 1993 ako dôb sociálneho zabezpečenia podľa právnych predpisov Českej republiky. Keďže 31. decembra 1992, teda ku dňu rozdelenia Českej a Slovenskej federatívnej republiky bol navrhovateľ zamestnaný v spoločnosti Diamo s.p. - Ťežba a úprava uranu, ktorá mala sídlo na území Českej republiky, bolo potrebné postupovať podľa čl. 20 ods. 1 Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Českou republikou a považovať uvedené doby sociálneho zabezpečenia za doby získané v Českej republike napriek tomu, že navrhovateľ v samostatnej Českej republike už ďalej nepracoval.

Súd tiež považuje za správne zvýšenie starobného dôchodku tak, ako toto vyplýva z rozhodnutia odporkyne zo 06. decembra 2012. Odporkyňa správne zvýšila navrhovateľovi dôchodok o pomernú časť sumy určenej opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny č. 329/2012 Z.z. (11,20 eur * 0,3069).

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 246c ods. 1 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1, § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku, lebo navrhovateľ v konaní nebol úspešný

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.